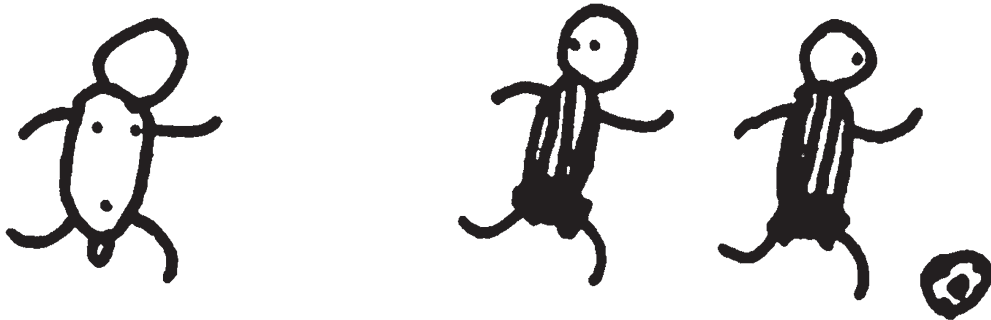


# ISLANTILAINEN

## SARJAKUVA – JOTAIN TOIMINTAA JO!



Ragnar Egilsson  
Suomentanut Otto Sinisalo

**K**un minua pyydettiin kirjoittamaan islantilaisesta sarjakuvasta, ajattelin, että se olisi hieno mahdollisuus antaa maan sarjakuvataiteilijoille heidän ansaitsemaansa huomiota, käyttää tätä tilaa nostamaan aiemmin piilossa pidettyjä lahjakkuuksia parrasvaloihin ja kiinnittää itäisten serkkujemme huomio laiminlyötyyn sarjakuvakenttään. Valitettava totuus kuitenkin on, että islantilainen sarjakuvakenttä on jäänyt vähemmälle huomiolle syystä – skenessä ei oikeastaan tapahdu mitään.

Ja tämä on täysin käsittämätöntä. On paljon todisteita siitä, että islantilaiset ovat ihastuneita sarjakuviin. Kun tekijä, jolla on edes jonkinlaista potentiaalia laajempaa suosioon, ilmestyy, hän kyllä löytää yleisönsä. Reykjavikin suurin sarjakuvaliike Nexus vetää sankoin joukoin asiakkaita jokavuotisiin alennusmyynteihinsä ja osallistuu maailmanlaajuisiin sarjakuvatapahtumiin, kuten Free Comic Book Day'hin. Islantilaiset graffititaiteilijat ovat mitä ilmeisimmin sarjakuv lukutaitoisia, käyttäen vähän tökerösti sarjakuvavaikutteita töissään. Reykjavikin keskustan kirjaston vaikuttava sarjakuvakokoelma on toiminut esimerkkinä monelle pienemmälle kirjastolle, yhdessä hävittäen melkeinpä kaikki ennakkoluulot sarjakuvataidetta kohtaan viimeisen 15 vuoden aikana.

Siispä sarjakuvat ovat todistettavasti läsnä. Islantilaisia sarjakuvantekijöitä taas ei näytä olevan kovinkaan paljon. Kenties kyse on erikoistuneiden julkaisijoiden puutteesta. Kenties syynä on perinteiden puute. Kuka tietää?



pääsevät valtavirtaan vain toisinaan.. Joitain tämän kahtiajaon rikkovia esimerkkejä on silti olemassa. Tove Jansson aloitti tekemällä strippejä ja siirtyi kuvitettuihin lastenkirjoihin (ei tosin varsinaisiin sarjakuviin). Alan Moore teki ”Maxwell the Magic Cat” -strippiä jonkin aikaa. Tony Millionaire on tehnyt Sock Monkey -lastenkirjojaan runollisen Maakies-kauhukomediansa ohella. Voisi jopa sanoa, että uskaltaampien sarjakuvastriippien tekeminen perheystävällisten pitkien tarinoiden ohella on jonkinlainen perinne.

Mutta tarkoitan siis albumi-muotoisia sarjakuvia, sarjakuvromaaneja ja muita vastaavia – sarjakuvastriippien suhteen tilanne on erilainen. Sarjakuvastriippi on ollut tasaisessa nousussa Islannissa alkaen aina varhaisista paikallisten sanomalehtien poliittisista pilapiirroksista päättyen tämän päivän sarjakuvablogaajiin.

Toisin kuin esimerkiksi pitkien elokuvien ohjaajiksi tähtäävät lyhytelokuvaohjaajat, sarjakuvastriippejä työstävät tekijät harvemmin haluavat siirtyä pidempään sarjakuvatarinoiden. Lukuisat tekijät vaikuttivat siihen, että nämä kaksi lähestymistapaa sarjakuvaan kehittivät toisistaan erillisinä. Sarjakuvastriipit ovat löytäneet tehokkaan kanavan levitä sanoma- ja aikakauslehtien kautta ja myöhemmin internetissä, mutta pidemmät sarjakuvat ovat pääosin juuttuneet niin sanottujen ”suorien markkinoiden” välityskanaviin, jotka palvelevat tietyn yleisön tarpeita, mutta itse sarjakuvat

Yksi islantilainen tekijä, joka on kyennyt siirtymään onnistuneesti muodosta toiseen, vaikka hänen pitkät tarinansa eivät ole olleet yhtään sen vähemmän shokeeraavia kuin stripitkään, on Hugleikur Dagsson.

Hugleikur Dagsson on ainoa taiteilija, joka – tietääkseni – on onnistunut rakentamaan itselleen merkittävän lukija- ja fanikunnan tekemällä sarjakuvia. Hugleikur tunnetaan parhaiten yhden ruudun sarjakuvistaan, jotka ovat täynnä hilpeää hurmeisuutta ja leppoosaa perheväkiä. ”Me” -nimellä (islanniksi ”okkur”) tunnettu sarja alkoi ”Rakasta meitä” -kirjalla ja jäi nähtävästi tauolle ”Hautaa meidät” -kirjan myötä vuonna 2008. Yksi syy Hugleikurin menestyksen oli tapa, jolla hän ylläpiti taiteellista lahjomattomuuttaan samalla ajatellen myös sarjakuvien tarjoamista suurelle yleisölle. Jos sarjakuvantekijän sanotaan myyneen itsensä, hän ei vain mielestään tehnyt sitä riittävän ajoissa. Vaihtoehto-

sarjakuva on toki kannustettavaa, mutta jos olet tehnyt kuvistasi mahdollisimman vaikeasti lähestyttävää, älä ihmettele, mikäli suuret kustantajat eivät kolkuttele ovellesi. Jos pidät itseäsi sarjakuvan punkrockina, muista, että jokaista Misfitsia ja Ramonesia kohti on tuhansia perustellusti unohdettuja kökköjä punkbändejä. Nykypäivän indie-musiikki on parempi malli: laulun melodia saattaa olla efektipedaalien peittävä, mutta se on olemassa, jos kuuntelee riittävän tarkasti. Islantilaisten tekijöiden pitäisi katsoa tuotoksiaan ja kysyä: ”Onko jossain kaiken tämän tylhällisen kikkailun alla tarina? Teenkö modernia taidetta vai kerronko tarinoita?”

Hugleikurin taiteellisista ansioista voi keskustella, mutta jopa hänen yhden ruudun sarjakuviaan lukemalla käy ilmeiseksi, että hän on tarinankertoja. Ne ovat tiiviitä, poliittisesti epäkorrekkeja iskuja psyykeen, joissa taiteilija toimii sosiaalisen jätteen puristimena. Suosittelen ainakin nopeaa pyörähdystä hänen jättekassaan. Jos riittävän moni tekisi niin, ehkä islantilainen sarjakuvajätti heräisi talviuniltaan.